

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและเหตุผลในการศึกษา

ปัญหาและอุปสรรคที่ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ต้องประสบกับความเลวร้ายอยู่เป็นประจำและนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ นั่นคือปัญหาการจราจร ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ถึงแม้จะมีการสร้างเส้นทางจราจรในลักษณะ ทางด่วน สะพานลอย แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะรองรับกับจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นได้ หน่วยงานราชการหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบไม่ว่าจะเป็นกองวิศวกรรมโยธา กรุงเทพมหานครและกองบังคับการตำรวจจราจร ได้พยายามแก้ไขด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การปรับเปลี่ยนเส้นทางเดินรถบางสายจากระบบเดิม ถนนหนทางสายสำคัญ ๆ เช่น ถนนสุขุมวิท เพชรบุรี พระรามที่ 1 โดยเปลี่ยนจากการเดินรถ 2 ทาง (Two-way) มาเป็นระบบเดินรถทางเดียว (One-way) ตลอดวัน หรือมีการกำหนดเปลี่ยนเฉพาะบางเวลา แต่ก็ยังไม่เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ผลเท่าใดนัก และบางครั้งก็สร้างความสับสนแก่ผู้ขับขี่รถยนต์ เมื่อรัฐบาลเห็นว่าปัญหาการจราจรในกรุงเทพมหานครถึงจุดวิกฤตแล้ว จำนวนถนนมีไม่เพียงพอที่จะรองรับจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน แต่การแก้ไขปัญหาการจราจรก็ยังได้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าใดนัก

ดังนั้น พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ในขณะนั้น (2534) ในฐานะเจ้าพนักงานการจราจรในเขตกรุงเทพมหานครได้ริเริ่มอยากจะทำให้มีการเสนอรายงานสภาพจราจรอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ จึงได้ขอความร่วมมืออนุมัติใช้สถานีวิทยุกระจายเสียง ในเครือข่ายกรมการทหาร

สื่อสาร กองทัพบก 1 สถานี จากพลเอก สุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารบกในขณะนั้น เพื่อใช้เป็นสถานีวิทยุในการรายงานสภาพจราจร โดยอาศัยความร่วมมือจากประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนในการรายงานสภาพจราจรหรืออุบัติเหตุให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรได้รับทราบ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรจะได้แก้ไขปัญหาการจราจร หรือในกรณีได้รับทราบที่เกิดอุบัติเหตุก็สามารถไปถึงที่เกิดเหตุได้อย่างทันท่วงที ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยบรรเทาการจราจรติดขัด โดยกองทัพบก ก็ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการอนุมัติใช้สถานีวิทยุกระจายเสียงของกรมการทหารสื่อสาร กองทัพบก 1 สถานี นั่นก็คือ สถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ. เอ็ม. คลื่น 100 เมกะเฮิร์ต โดยมีมอบหมายให้บริษัท แบริฟิกคอร์ปอเรชั่น จำกัด เป็นผู้ดำเนินการการผลิตรายการ โดยใช้รายการตามชื่อสถานี "รายการ จส.100" เพื่อให้ผู้ฟังสามารถจดจำชื่อรายการหรือขนาดคลื่นได้อย่างแม่นยำ สำหรับรูปแบบของรายการนั้นเป็นรูปแบบรายการเสนอข่าวสภาพจราจรในช่วงที่มีการจราจรหนาแน่น ส่วนในช่วงที่มีการจราจรไม่ค่อหนาแน่นจะมีการให้ผู้ฟัง เสนอแนะความคิดเห็นในปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเป็นที่น่าสนใจพร้อมสลับกับข่าวทั่วไปทุกต้นชั่วโมง

นอกจากนี้ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ยังได้มีคำสั่งให้ตำรวจจราจรที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในจุดต่าง ๆ เปิดรับฟังการรายงานสภาพจราจรทางสถานีวิทยุ จส.100 อยู่ตลอดเวลาด้วยเช่นกัน

ไม่เพียงแต่ฝ่ายรัฐบาลแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ที่ตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาการจราจร แม้แต่ภาคเอกชนก็ได้เล็งเห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหานี้เช่นกัน โดยให้ผู้ขับขี่รถยนต์บนท้องถนนได้ทราบว่าเส้นทางภายในกรุงเทพมหานครเส้นทางใด ในช่วงเวลานั้นมีสภาพการจราจรติดขัดหรือค่อสองตัวหรือเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งการดำเนินงานของภาคเอกชนได้อาศัยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ที่ทำให้ผู้ร่วมทางการสื่อสารสามารถแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกันได้ตลอดเวลา โดยมีสถานีวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อกลางในการประสานงาน เพราะลำพังกำลังของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพียงฝ่ายเดียว

ไม่สามารถแก้ปัญหาการจราจรได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากคนในสังคม สำหรับรูปแบบของรายการจัดว่าเป็นรูปแบบการสื่อสารแบบใหม่ที่เปิดโอกาสให้ผู้รับสารเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการส่งและรับข่าวสาร โดยให้ผู้ฟัง ซึ่งกำลังใช้ชีวิตประจำวันมีส่วนร่วมทำหน้าที่ในการรายงาน เกี่ยวกับสภาพจราจร และอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นผ่านทางช่องทางสถานีวิทยุ จส.100 ไปสู่ผู้ฟัง ซึ่งอาจต้องการทราบข้อมูลข่าวสารการจราจรเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกเส้นทางได้อย่างถูกต้องและอาจจะช่วยบรรเทาความเครียดจากปัญหาจราจร เมื่อได้ทราบว่าทุกคนต่างก็ประสบร่วมกัน

รายการ จส.100 เริ่มออกอากาศเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2534 เป็นต้นมา เวลาของการออกอากาศตั้งแต่เวลา 06.00 - 24.00 น. ตลอดทั้งวัน ลักษณะของการดำเนินงานของรายการ จส.100 จะเป็นรายการ เชื่อมโยงให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารการจราจรถึงกันและกันได้ทันที ระหว่างเจ้าหน้าที่บริษัท แบชคิกคอร์ปอเรชั่น จำกัด, ศูนย์ควบคุมการจราจร (บก.02) กองบังคับการตำรวจจราจร, และประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนน ประกอบกับระบบเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย กล่าวคือมีระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภท 800 และ 900 เมกะ เฮิร์ต จึงทำให้ลักษณะเป็นการเอื้ออำนวยให้การสื่อสารในรูปแบบมีส่วนร่วมมีความเป็นไปได้อย่างยิ่งยั้ง

รายการ จส.100 ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจ่ายทอดข่าวภาคบังคับบน ช่วงเวลาต่าง ๆ จากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ รายการ จส.100 จึงเป็นรายการที่เป็นที่รู้จักและได้รับความร่วมมือจากประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนเป็นจำนวนมาก ทำให้ทางสถานีจะต้องประสบกับปัญหาในการคัดเลือกและกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากผู้ฟังก่อนที่จะนำออกอากาศ

รายการ จส.100 เป็นรายการที่มีรูปแบบการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารผลัดเปลี่ยนแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารร่วมกันจนเกิดความเข้าใจร่วมกันในปัญหาการจราจรนั้น ซึ่งกระบวนการสื่อสาร

แบบมีส่วนร่วมรายการ จส.100 เป็นรูปแบบกระบวนการสื่อสารแบบใหม่

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อทราบถึง โครงสร้างขององค์กรผู้ผลิต ลักษณะการดำเนินรายการ พร้อมทั้งรูปแบบรายการและลักษณะ เนื้อหาสาระของ รายการ ตลอดจนการศึกษาวิเคราะห์ผลสืบเนื่องของรายการ

ปัญหาการวิจัย

1. โครงสร้างและลักษณะการดำเนินรายการขององค์กรผู้ผลิต รายการ จส.100 มีลักษณะอย่างไร
2. รูปแบบและลักษณะ เนื้อหาสาระของรายการ จส.100 มีลักษณะอย่างไร
3. ผลสืบเนื่องของรายการ จส.100 มีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงโครงสร้างและการดำเนินรายการขององค์กรผู้ผลิต รายการ จส.100
2. เพื่อทราบถึงรูปแบบรายการและลักษณะ เนื้อหาสาระของรายการ จส. 100
3. เพื่อทราบถึงผลสืบเนื่องของรายการ จส.100

ข้อสันนิษฐานของการวิจัย

1. กระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม รายการ จส.100 ท้าหน้าที่เป็นจุดเชื่อมโยงในการแลกเปลี่ยนข่าวสารการจราจรระหว่างผู้ร่วมทำการสื่อสาร
2. ผู้ร่วมทำการสื่อสาร ต่างทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับสารผลัดเปลี่ยนกันไป โดยมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารร่วมกัน อีกทั้งเป็นการสร้างเครือข่าย

ข่ายการสื่อสารด้วย

3. ผู้ร่วมทำการสื่อสารในรายการ จส.100 เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดโครงสร้างขององค์กรผู้ผลิต ลักษณะการดำเนินรายการ และรูปแบบเนื้อหาสาระของรายการ

4. ผลสืบเนื่องของการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดประโยชน์และปรากฏการณ์ทางสังคม

ขอบเขตการวิจัย

เป็นการศึกษาถึง โครงสร้าง และลักษณะการดำเนินการการผลิตรายการ จส.100 เฉพาะช่วงที่เกี่ยวกับการรายงานปัญหาจราจร ไม่รวมถึงรายการข่าวที่นำเสนอในทุกต้นชั่วโมง

นิยามศัพท์

การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม	หมายถึง	การสื่อสารที่ผ่านรายการวิทยุ โดยผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทำการสื่อสารนั้นต่างก็ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ส่งและผู้รับสาร โดยมีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารร่วมกัน ผ่านโทรศัพท์เพื่อส่งข้อมูลข่าวสารสภาพจราจรเข้ามาร่วมในรายการ

ผู้ร่วมทำการสื่อสาร	หมายถึง	กลุ่มบุคคลที่เข้ามามีส่วนสัมพันธ์ในการผลิตเนื้อหา

สาระ เกี่ยวกับการจรรยา
ทางสถานีวิทยุ จส.100

ปัญหาจรรยา

หมายถึง

สภาพการจรรยาของผู้ใช้รถ
ใช้ถนนในเขตกรุงเทพฯ
และปริมณฑล ประสบพบ
เห็น โดยเฉพาะในช่วง
เวลาเร่งด่วน ซึ่งอาจจะ
เป็นสภาพจรรยาติดขัด
อุบัติเหตุ การไม่ทราบ
เส้นทางอย่างชัดเจน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นต่อการจัดหารูปแบบที่เหมาะสม ในการจัด
รายการเกี่ยวกับการจรรยา
2. ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการนำไปสู่รูปแบบการจัดรายการประเภท
อื่น โดยใช้กระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม
3. ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดรูปแบบการจัดรายการ หรือรูปแบบ
สถานีเฉพาะในอนาคต
4. นำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาจรรยา สำหรับเจ้าหน้าที่
ตำรวจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาจรรยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น